

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญศึกษา
ในภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาถึงภาระกิจและการปฏิบัติงานในตำแหน่งวิชาการที่เป็นจริง ในโรงเรียนมัธยม-
ศึกษาสายสามัญศึกษาในภาคเหนือ
3. เพื่อศึกษามีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญศึกษา
ในภาคเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากร ประกอบด้วย ครู-อาจารย์ และผู้บริหารงานวิชาการ
โรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญศึกษาในภาคเหนือ จำนวน 544 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย
ทั้งในการเลือก จังหวัด อำเภอ โรงเรียน และครู-อาจารย์ จังหวัดสุ่มร้อยละ 40
โรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 5 สุ่มร้อยละ 50
ของทั้งจังหวัด โรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 สุ่มร้อยละ 20 ของทั้ง
จังหวัด ได้โรงเรียนทั้งสิ้น 23 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างประชากรแยกออกเป็น 2 ฝ่าย คือ

ฝ่ายบริหารวิชาการโรงเรียน และฝ่ายครู-อาจารย์ผู้ปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียน ฝ่ายบริหาร
 สุ่มได้ทั้งสิ้น 212 คน ฝ่ายครู-อาจารย์ สุ่มได้ทั้งสิ้น 332 คน รวมตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น
 จำนวน 544 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ชุดคือ ชุดที่ 1 สำหรับ
 ฝ่ายบริหารวิชาการของโรงเรียน ชุดที่ 2 สำหรับครู-อาจารย์ ผู้ปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียน
 แบบสอบถามทั้ง 2 ชุดมีอยู่ 2 ตอน ตอนที่ 1 ของฝ่ายบริหารวิชาการกล่าวถึง ข้อมูลส่วนตัวและ
 โครงสร้างการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ตอนที่ 1 ของฝ่ายครู-อาจารย์ กล่าวถึง ข้อมูลส่วน
 ตัว ตอนที่ 2 ของแบบสอบถามทั้งฝ่ายบริหารและครู-อาจารย์มีลักษณะและเนื้อหาเหมือนกัน โดย
 กล่าวถึงภารกิจและการปฏิบัติงานวิชาการที่เป็นจริงของโรงเรียน ในการสร้างแบบสอบถาม
 อาศัยแนวการสร้างจาก ตำรา เอกสาร รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี
 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ก่อนนำไปให้ผู้วิจัยได้นำไปทดลองกับโรงเรียนมัธยมศึกษาศา
 สยามัญศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 2 โรงเรียน เพื่อหาความเที่ยง (Reliability)
 ปรากฏว่ามีความเที่ยง .96

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปส่งแก่ผู้ตอบ และเก็บรวบรวม
 แบบสอบถามด้วยตนเอง ปรากฏว่า ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมา 500 ฉบับ คิดเป็นร้อย
 ละ 91.91

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องคำนวณช่วยในการหาค่าร้อยละ คะแนน
 เฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลส่วนตัว วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ ภารกิจและการปฏิบัติ
 งานวิชาการของโรงเรียนวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ
 แล้วเสนอผลออกมาในรูปแบบของตารางและการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนค่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวปรากฏผลดังนี้

จำนวนผู้บริหารงานวิชาการที่เป็นชาย มีมากกว่าผู้บริหารงานวิชาการที่เป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.16 ต่อ 33.84 และจำนวนครู-อาจารย์ที่เป็นหญิงจะมีมากกว่าชาย คิดเป็นร้อยละ 52.32 ต่อ 47.68 โดยส่วนรวม ผู้บริหารและครู-อาจารย์จะเป็นชายมากกว่าหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.00 ต่อ 45.00 ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์มีอายุระหว่าง 21-30 ปี มากที่สุด ผู้บริหารคิดเป็นร้อยละ 43.94 ครู-อาจารย์คิดเป็นร้อยละ 72.85 รองลงไปของทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์คือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ผู้บริหารคิดเป็นร้อยละ 37.88 ครู-อาจารย์คิดเป็นร้อยละ 20.86 อายุระหว่าง 41-50 ปี ผู้บริหารคิดเป็นร้อยละ 15.65 ครู-อาจารย์คิดเป็นร้อยละ 3.31 และอายุระหว่าง 51-60 ปี มีน้อยที่สุด ผู้บริหารคิดเป็นร้อยละ 2.53 ครู-อาจารย์คิดเป็นร้อยละ 2.98 เมื่อพิจารณารวมทั้งสองฝ่ายปรากฏว่า ช่วงอายุระหว่าง 21-30 ปี มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.40 เวลาในการปฏิบัติการสอนในโรงเรียนของผู้บริหารงานวิชาการจะมีเวลาระหว่าง 5-10 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงไปคือ ช่วงเวลาระหว่าง 10-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.31 ช่วงเวลาน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.25 ระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.08 อันคืบสุดท้ายคือ ช่วงเวลามากกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.03 สำหรับครู-อาจารย์มีเวลาปฏิบัติการสอนระหว่างน้อยกว่า 5 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.96 ซึ่งมีจำนวนเกินกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมด รองลงไปคือระหว่าง 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.14 ระหว่าง 11-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.26 ระหว่าง 21-30 ปี และมากกว่า 30 ปี มีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 2.32 เท่ากัน เมื่อพิจารณารวมเวลาปฏิบัติการสอนของผู้บริหารและครู-อาจารย์จะอยู่ระหว่างช่วงน้อยกว่า 5 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.80 รองลงไปคือ 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.20

ทางด้านคุณวุฒิทางวิชาชีพ ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีคุณวุฒิอยู่ในระดับปริญญาตรีมากที่สุด ผู้บริหารคิดเป็นร้อยละ 61.11 ครู-อาจารย์คิดเป็นร้อยละ 52.65 ซึ่งทั้งสองฝ่ายมีจำนวนเกิน

กว่าครึ่ง รองลงไปคือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ผู้บริหารคิดเป็นร้อยละ 32.32 ครู-อาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 47.35 ระดับสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป ผู้บริหารคิดเป็นร้อยละ 6.57 แต่ครู-อาจารย์ไม่มีเลย เมื่อแยกระดับคุณวุฒิทางวิชาชีพออกเป็น 2 ระดับคือ ต่ำกว่าปริญญาตรีและ ปริญญาตรีขึ้นไป กล่าวได้ว่า คณะผู้บริหารและครูอาจารย์จะมีคุณวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป มากกว่าระดับ ต่ำกว่าปริญญาตรี ในอัตราส่วนร้อยละ 58.60 ต่อ 41.40 ตำแหน่งผู้บริหารงานวิชาการของ โรงเรียนจะเป็นตำแหน่งหัวหน้าหมวดมากที่สุด และตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนจะอยู่ในระดับอาจารย์ ใหญ่มากที่สุด ในการดำรงตำแหน่งทางวิชาการหรือบริหารในโรงเรียน ผู้บริหารมีระยะเวลา ระหว่าง 1-5 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.74 รองลงไปคือ 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.68 ระหว่าง 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.04 ระหว่าง 16-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.52 และ ช่วงเวลามากกว่า 20 ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.02

ในการวิจัยครั้งนี้ แบบสอบถามได้กระจายไปยังครู-อาจารย์ในหมวดหรือสายวิชาต่างๆ ครบทุกหมวด และมีค่าเฉลี่ยร้อยละพอ ๆ กัน แต่ที่มากที่สุดคือหมวดหรือสายวิชาภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 16.89 ที่น้อยที่สุดคือ สายพลานามัยและศิลปศึกษา มีค่าร้อยละ 8.61 เท่ากัน

2. โครงสร้างการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญศึกษา ที่เป็นจริงในภาคเหนือ

การวิจัยครั้งนี้ได้แยกการศึกษาโครงสร้างการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญศึกษาในภาคเหนือออกเป็น 3 ระดับ แยกตามระดับตำแหน่งผู้บริหารของโรงเรียนคือ ระดับที่มีครูใหญ่เป็นผู้บริหาร ระดับที่มีอาจารย์ใหญ่และระดับที่มีผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้บริหาร ผลการวิจัยโครงสร้างการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระดับที่มีครูใหญ่เป็นผู้บริหาร พบว่า โรงเรียนมีผู้ช่วยผู้บริหาร 3 คนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 เป็นตำแหน่งผู้ช่วยฝ่าย วิชาการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.33 ทุกโรงเรียนเปิดสอนครบทั้ง 8 หมวดวิชา การมอบ หมายงานเมื่อผู้บริหารมีเหตุไม่สามารถปฏิบัติงานวิชาการได้ ครูใหญ่มอบหมายให้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชา

การมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.67 ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายวิชาการมอบหมายงานให้ผู้ช่วยฝ่ายปกครอง หัวหน้าหมวดวิชาและครูใหญ่เป็นจำนวนคิดเป็นร้อยละ 28.57 เท่ากัน หัวหน้าหมวดมอบหมายงานให้ครู-อาจารย์ที่ไว้วางใจมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 85.71 กรรมการฝ่ายวิชาการปรากฏว่า โรงเรียนยังไม่พร้อมที่จะแต่งตั้งมีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.33

ผลการวิจัยโครงสร้าง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระดับที่มีอาจารย์ใหญ่เป็นผู้บริหาร พบว่า โรงเรียนมีผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน 3 คนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 เป็นตำแหน่งผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และฝ่ายธุรการมากที่สุด มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 90.00 ทุกโรงเรียนเปิดสอนครบทั้ง 8 หมวดวิชา การมอบหมายงานเมื่อผู้บริหารมีเหตุไม่สามารถปฏิบัติงานวิชาการได้ อาจารย์ใหญ่มอบหมายให้แก่ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.00 ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการมอบหมายให้แก่หัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าสายวิชามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.33 หัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าสายวิชามอบหมายให้ครู-อาจารย์ที่ไว้วางใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.41 กรรมการวิชาการของโรงเรียนมี บรรณาธิการ และ หัวหน้าฝ่ายแนะแนวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.00 เท่ากัน และยังมีโรงเรียนที่ไม่พร้อมจะแต่งตั้งอีกคิดเป็นร้อยละ 20.00

ผลการวิจัยโครงสร้างการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระดับที่มีผู้อำนวยการเป็นผู้บริหารโรงเรียน พบว่า โรงเรียนมีผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 3 คนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.00 มี 4 คนคิดเป็นร้อยละ 25.00 ทุกโรงเรียนมีตำแหน่งผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ฝ่ายธุรการ และฝ่ายปกครอง และทุกโรงเรียนเปิดสอนครบทั้ง 8 หมวดวิชา การมอบหมายงานเมื่อผู้บริหารงานวิชาการมีเหตุไม่สามารถปฏิบัติงานได้ ผู้อำนวยการมอบหมายงานให้แก่ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 75.00 ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการมอบหมายให้หัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าสายวิชาและครู-อาจารย์ที่ไว้วางใจ คิดเป็นร้อยละ 50.00 เท่ากัน หัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าสายวิชามอบหมายให้แก่ ครู-อาจารย์ที่ไว้วางใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.71 กรรมการฝ่ายวิชาการทุกโรงเรียนมีผู้ประสานงานการวัดผลและหัวหน้าฝ่ายแนะแนว ส่วนผู้ประสานงานฝ่ายวิชาการและบรรณาธิการ มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 75.00 เท่ากัน ผู้ประสานงานกิจกรรมพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 50.00

3. การ กิจ และการปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนของโรงเรียนเตรียมมัธยมศึกษา สามัญศึกษาในภาคเหนือ

การ กิจ และการปฏิบัติงานด้านวิชาการของโรงเรียน นรวมเฉลี่ย
ทั้งค่านของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.51 ครู-อาจารย์อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 3.25
เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์มีความเห็นในการปฏิบัติจริงตรงกันในระดับ
มากคือ โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน มีการกำหนดค่าอาจารย์
ให้รับผิดชอบงานวิชาการอย่างเหมาะสม โรงเรียนได้รับการบรรจุครู-อาจารย์ตามความต้องการ
ของโรงเรียน ที่ทั้งสองฝ่ายเห็นว่าการปฏิบัติในระดับน้อยคือ การจัดห้องวิชาการที่คล่องตัว
การประสานงานทางวิชาการที่คล่องตัว การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาทางวิชาการที่เกิดขึ้นในโรงเรียน
การรายงานความก้าวหน้าทางวิชาการของโรงเรียนให้ครู-อาจารย์ได้รับทราบ สำหรับภาระกิจ
และการปฏิบัติทั้งสองฝ่ายยังเห็นว่าการปฏิบัติขัดแย้งกันน้อยคือ ผู้บริหารเห็นว่าได้ปฏิบัติในทุกฝ่าย
มีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.52 ครู-อาจารย์
เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.73 ในข้อนี้ ความเห็นในการปฏิบัติต่างกันมาก แต่เมื่อพิจารณา
จากตัวเลขของค่าเฉลี่ยของผู้บริหารจะโน้มมาทางระดับน้อย และในการแก้ปัญหาให้แก่ครู-
อาจารย์ทางวิชาการ ผู้บริหารเห็นว่าตนได้ปฏิบัติในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.73 ครู-อาจารย์
เห็นว่าได้ปฏิบัติในน้อย มีค่าเฉลี่ย 3.31 การจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อสนับสนุนงานวิชาการเมื่อ
เปรียบเทียบกับงานด้านอื่น ๆ เช่น ด้านธุรการ ผู้บริหารเห็นว่าตนได้ปฏิบัติมาก มีค่าเฉลี่ย 3.50
ครู-อาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 3.25

การ กิจ และการปฏิบัติงานวิชาการด้านหลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร นรวม
เฉลี่ยทั้งค่าน ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีความเห็นอยู่ในระดับเดียวกัน คือ น้อย ผู้บริหารมีค่า
เฉลี่ย 3.04 ครู-อาจารย์มีค่าเฉลี่ย 2.93 ผู้บริหารและครู-อาจารย์เห็นว่า มีการปฏิบัติใน
ระดับน้อยคือ การจัดให้มีการอบรมหรือแนะนำให้อาจารย์เข้าใจในหลักสูตรที่สอน การกระตุ้นให้
อาจารย์สอนตามแนวทางที่หลักสูตรกำหนดของฝ่ายบริหาร การทำโครงการสอนและบันทึกการสอน
การจัดระบบการเก็บรักษาเอกสารการใช้หลักสูตรที่คล่องตัวในการขอใช้ ส่วนที่มีความเห็นถึงการ

ปฏิบัติที่ขัดแย้งกันคือ การแก้แยะว่าหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ ผู้บริหารเห็นว่า
 คนได้ปฏิบัติมาก มีค่าเฉลี่ย 3.67 ครู-อาจารย์ เห็นว่าได้ปฏิบัติน้อย มีค่าเฉลี่ย 3.23 การผลิต
 เอกสารประกอบการใช้หลักสูตรที่เหมาะสมกับท้องถิ่นสองโรงเรียน ผู้บริหารเห็นว่าปฏิบัติในระดับ
 น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.49 ครู-อาจารย์เห็นว่า ได้ปฏิบัติในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.56 แต่เมื่อ
 พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของฝ่ายครู-อาจารย์จะเห็นว่าค่าเฉลี่ยมีแนวโน้มมาทางน้อยที่สุดเช่นกัน

ภารกิจ และการปฏิบัติงานวิชาการด้านวิธีสอนและตารางสอน ผลรวมเฉลี่ยทั้งด้าน
 ผู้บริหารอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.51 ครู-อาจารย์อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 3.26 แต่
 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของผู้บริหารจะเห็นว่า มีแนวโน้มมาทางน้อย ส่วนที่ผู้บริหารและครู-อาจารย์
 เห็นตรงกันว่าเป็นการปฏิบัติที่มากคือ การจัดศูนย์รวมตารางสอนทุกประเภทให้สามารถตรวจสอบและ
 ควบคุมการสอนของครูได้อย่างรวดเร็ว การจัดเวลาเรียนของวิชาต่าง ๆ ไว้ในตารางสอนอย่าง
 เหมาะสม ที่เห็นว่าได้ปฏิบัติในระดับน้อยคือ การให้อาจารย์มีส่วนร่วมในการจัดตารางสอนของ
 โรงเรียน แต่ละหมวดวิชา เรียงนำเอาปัญหาการเรียนการสอนมาร่วมอภิปรายหรือปรึกษาหารือ ร่วมกัน
 ในด้านการสอนที่ใช้ปฏิบัติกันในโรงเรียน การบรรยายไว้มากเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 92.60
 รองลงไปคือ การปฏิบัติใบสั่งของทดลองร้อยละ 86.60 การฝึกปฏิบัติร้อยละ 76.60 การแบ่งกลุ่ม
 ค้นคว้า ร้อยละ 73.40 การอภิปรายร้อยละ 71.40 การสาธิตร้อยละ 62.20 การฝึกทักษะ
 ร้อยละ 58.40 การให้ท่องจำร้อยละ 54.80 นอกจากวิธีดังกล่าวมีอัตราส่วนร้อยละไม่ถึงครึ่ง
 และที่ปฏิบัติกันน้อยที่สุดคือ การสอนแบบสืบสวนสอบสวน ร้อยละ 13.60

ภารกิจ และการปฏิบัติงานวิชาการด้าน การใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน และห้อง
 สมุท ผลรวมเฉลี่ยทั้งด้านของผู้บริหารและครู-อาจารย์ ตรงกันในระดับน้อย ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย
 3.34 ครู-อาจารย์มีค่าเฉลี่ย 3.19 ส่วนที่ผู้บริหารและครู-อาจารย์เห็นว่าได้ปฏิบัติมากคือ
 การเอาใจใส่ดูแลความสะดวกของห้องเรียนให้พร้อมที่จะทำการสอนได้ก็ ที่เห็นตรงกันในระดับ
 น้อยคือ โรงเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเพียงพอ และเหมาะสมกับวิชา ชั้นและวัยของ
 เด็ก วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนอยู่ในสภาพดีและทันสมัย ความเหมาะสมของอาคารสถานที่ที่
 ใช้สอนวิชาที่คงปฏิบัติเช่น พลศึกษา ศิลปศึกษา ความเพียงพอของห้องเรียนต่อภาคเรียน การ

ใช้ห้องสมุดให้เกิดประโยชน์ของนักเรียน ความเพียงพอของหนังสือในห้องสมุดเพื่อให้ครู-อาจารย์ และนักเรียนอ่านประกอบเพิ่มเติมความรู้ และส่วนที่ขัดแย้งกันคือ การอำนวยความสะดวกให้แก่ ครู-อาจารย์และนักเรียนใช้ห้องสมุด ผู้บริหารเห็นว่าคนใช้ปฏิบัติมาก มีค่าเฉลี่ย 3.47 สำหรับ ห้องปฏิบัติการทางวิชาการที่โรงเรียนมีใช้มากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ อันดับ 2 คือ ห้องปฏิบัติการทางคหกรรม อันดับ 3 คือ โรงฝึกงาน อันดับ 4 คือห้องคอมพิวเตอร์ อันดับ 5 คือ แหล่งสารนิเทศการเกษตร อันดับ 6 คือ เรือนเพาะชำ อันดับ 7 คือห้องดนตรี อันดับ 8 คือห้องโสตทัศนศึกษา อันดับ 9 คือ โรงพลศึกษา อันดับ 10 คือ ห้องปฏิบัติการทาง ภาษา และอันดับ 11 สุดท้ายคือ ห้องประจำหมวดวิชาซึ่งมีน้อยที่สุด

ภารกิจ และการปฏิบัติงานวิชาการค้ำจุนกิจกรรมนักเรียน ผลรวมเฉลี่ยทั้งค้ำจุนของ ผู้บริหารและครู-อาจารย์ อยู่ในระดับเดียวกันคือ ระดับน้อย ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย 3.43 ครู- อาจารย์มีค่าเฉลี่ย 3.51 ส่วนที่ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีความเห็นในการปฏิบัติตรงกันในระดับ มากคือ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของโรงเรียนเช่น การจัดนิทรรศการทางวิชาการ การ แสดงผลงานทางวิชาการ การจัดการแข่งขันกีฬา การแสดงดนตรี การบ่งเห็นความสำคัญ และสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน การมีอิสระในการเลือก เข้าร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักเรียน ที่ตรงกันในระดับน้อยคือ การให้ความร่วมมือในการ จัดกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรของครู-อาจารย์ การให้มีโอกาสร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่าง ทั่วถึงของนักเรียน ที่ผู้บริหารและครู-อาจารย์มีความเห็นในการปฏิบัติตรงกันในระดับน้อยที่สุดคือ การจัดทำหนังสือหรือวารสารหรือจุลสาร สำหรับนักเรียน ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย 2.25 ครู-อาจารย์ มีค่าเฉลี่ย 2.27

ภารกิจ และการปฏิบัติงานค้ำจุนการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน ผลรวมเฉลี่ยทั้งค้ำจุน ของผู้บริหารและครู-อาจารย์ อยู่ในระดับเดียวกันคือ ระดับน้อย ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย 3.03 ครู-อาจารย์มีค่าเฉลี่ย 2.80 ส่วนที่ผู้บริหารและครู-อาจารย์มีความเห็นในการปฏิบัติตรงกัน ในระดับน้อยคือ โรงเรียนได้เคยจัดให้มีการประชุมอาจารย์เพื่ออภิปรายเกี่ยวกับการสอนและการ สอบ โรงเรียนหรือหัวหน้าหมวดวิชาเคยช่วยเหลือหรือแนะนำในเรื่องการสอนแก่อาจารย์

การอบรมหรือการร่วมประชุมทางคณาธิการของครู-อาจารย์และผู้บริหาร โรงเรียนหรือหัวหน้า
 หมวดวิชาได้เคยขอร้องหรือชักชวนให้อาจารย์อ่านหนังสือที่มีประโยชน์ต่อการสอน อาจารย์ใหม่
 ในโรงเรียนได้มีโอกาสสอนร่วมกับอาจารย์เก่า ส่วนที่ตรงกันในระดับน้อยที่สุดคือ การไปเยี่ยม
 เยียนดูการสอนของอาจารย์ในสถาบันอื่นที่มีการสอนในระดับเดียวกัน ที่มีความเห็นในการปฏิบัติ
 ชัดแย้งกันคือ การสนับสนุนให้อาจารย์ในโรงเรียนได้ศึกษาต่อตรงตามสายงานที่สอน ผู้บริหารเห็น
 ว่าตนได้สนับสนุนมาก มีค่าเฉลี่ย 3.70 ครู-อาจารย์เห็นว่ามีการปฏิบัติน้อย มีค่าเฉลี่ย 3.49
 แต่เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของครู-อาจารย์ ยังมีแนวโน้มว่าการปฏิบัติค่อนข้างไปทางมาก

ภารกิจ และการปฏิบัติงานวิชาการด้านการกำหนดให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการ
 ผลรวมเฉลี่ยทั้งคณาธิการและครู-อาจารย์อยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย 3.47
 ครู-อาจารย์มีค่าเฉลี่ย 3.35 ส่วนที่เห็นตรงกันในระดับมากที่สุด อาจารย์ผู้สอนแก่
 ละครได้รับการเฉลี่ยชั่วโมงสอนหักเหมือนกัน การจัดให้อาจารย์ไร้ชั่วโมงสอนในโรงเรียนเป็นไปตาม
 เกณฑ์ที่คุรุสภากำหนด อาจารย์ได้ให้การบ้านแก่เด็กเรียนในแต่ละสายวิชาอย่างเหมาะสม ที่เห็น
 ตรงกันในระดับน้อยคือ ปัญหาที่อาจารย์ต้องสอนไม่ตรงตามความถนัด การจัดให้มีการสอนซ่อม
 เสริมให้กับนักเรียนที่เรียนช้า หรือเรียนอ่อน และที่ผู้บริหารและครู-อาจารย์เห็นว่ามีภารกิจ
 ชัดแย้งกันคือ การจำกัดเวลาให้อาจารย์สอนในแต่ละวันมีชั่วโมงพักเพื่อไม่ให้เหนื่อยเกินไป
 เห็นคเห็นข ผู้บริหารเห็นว่าปฏิบัติในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.58 ครูอาจารย์เห็นว่ามีการ
 ปฏิบัติในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 3.35

ภารกิจ และการปฏิบัติงานวิชาการด้านการใช้ทรัพยากรและแหล่งความรู้ในห้อง
 ผลรวมเฉลี่ยทั้งคณาธิการและครู-อาจารย์ อยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย 3.05 ครู-
 อาจารย์มีค่าเฉลี่ย 2.89 ส่วนที่เห็นตรงกันในระดับน้อยคือ โรงเรียนยกย่องนำความถนัดเห็นและ
 ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนทั่วไปมา เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียน
 การสอน การพานักเรียนไม่ศึกษาแหล่งความรู้ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ และแหล่ง
 ทรัพยากรในห้องเรียน การเชิญวิทยากรหรือผู้ทรงคุณวุฒิในห้องเรียน เช่น ผู้ปกครองนักเรียน เจ้าหน้า
 ที่ในห้องเรียน หรือพระสงฆ์มาให้ความรู้แก่นักเรียน การผลิตวัสดุอุปกรณ์การสอนโดยไร้วัสดุใน

ท้องถิ่นของโรงเรียน การได้รับทุนการศึกษา วัสดุอุปกรณ์การสอนจากผู้ปกครองนักเรียน หรือประชาชนในท้องถิ่น ใบเรื่องการพานักเรียนไปศึกษายังแหล่งความรู้ในท้องถิ่น และการผลิตวัสดุอุปกรณ์การสอนโดยใช้วัสดุในท้องถิ่นของโรงเรียน ถึงแม้จะมีค่าเฉลี่ยทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ในระดับน้อย แต่เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยจากทั้งสองฝ่าย จะมีแนวโน้มค่อนข้างไปทางน้อยที่สุด ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย 2.76 และ 2.65 ครู-อาจารย์มีค่าเฉลี่ย 2.61 และ 2.57 ตามลำดับ

ภารกิจ และการปฏิบัติงานวิชาการด้านการแนะแนว ผลรวมเฉลี่ยทั้งด้านของผู้บริหาร และครู-อาจารย์ อยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย 3.43 ครู-อาจารย์มีค่าเฉลี่ย 3.33 ส่วนที่ผู้บริหารและครู-อาจารย์เห็นว่าปฏิบัติตรงกันในระดับมากคือ อาจารย์ในโรงเรียนให้การกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือตนเองในการเรียน โรงเรียนได้จัดประชุมพิเศษนักเรียนเข้าใหม่ และปัจฉิมนิเทศหรือแนะแนวนักเรียนที่จบหลักสูตร เพื่อดำเนินชีวิตในอนาคต ผู้บริหารโรงเรียนได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการแนะแนวของโรงเรียน ส่วนที่เห็นว่ายังมีการปฏิบัติในระดับน้อยคือ อาจารย์ในโรงเรียนสามารถช่วยเหลือนักเรียนให้วางแผนการเรียนด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมในการแนะแนวของคณะครู-อาจารย์ นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้บริการแนะแนวของโรงเรียน การแนะแนวมีผลต่อการเรียนการสอนของครูและนักเรียน ส่วนที่สังเกตเห็นว่ามีการปฏิบัติขัดแย้งกันอยู่คือ การอบรมครูให้เข้าใจถึงพัฒนาการของนักเรียน ผู้บริหารเห็นว่าได้ปฏิบัติน้อยมีค่าเฉลี่ย 2.52 ครู-อาจารย์เห็นว่า มีการปฏิบัติที่น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.42 แต่เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของผู้บริหาร ยังแสดงว่ามีแนวโน้มมาทางระดับน้อยที่สุดเช่นกัน

ภารกิจและการปฏิบัติงานวิชาการด้านการวัดผลและการประเมินผลการศึกษา ผลรวมเฉลี่ยทั้งด้าน ยกเว้นเรื่องผู้ปกครองทุกท่วงหรือข้อใจในการรายงานผลการสอบของนักเรียน ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีความเห็นในการปฏิบัติในระดับน้อย ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย 2.97 ครู-อาจารย์มีค่าเฉลี่ย 3.11 ส่วนที่ทั้งสองฝ่ายมีความเห็นในการปฏิบัติตรงกันในระดับน้อยคือ โรงเรียนเคยให้อาจารย์นำผลการสอบแต่ละวิชาในแต่ละชั้นมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงการสอน การใช้ผลการสอบของนักเรียนมาเป็นเกณฑ์ในการจัดกลุ่มนักเรียนในแต่ละห้องหรือแต่ละวิชา โรงเรียน

เคยประเมินผลการทำงานทางด้านการวิชาการในระบบมี ส่วนที่เห็นตรงกันว่ามีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุดคือ การหักท้วงหรือข้อใจของผู้ปกครองที่ได้รับรายงานผลการสอบของนักเรียน ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย 1.77 ครู-อาจารย์มีค่าเฉลี่ย 1.80 ในลักษณะนี้ ถึงแม้ค่าเฉลี่ยทั้ง 2 ฝ่ายจะอยู่ในระดับน้อย แต่ลักษณะการถามในแบบสอบถามเป็นคำถามย้อนกลับ แสดงว่าผู้ปกครองนักเรียนมีการหักท้วงหรือข้อใจน้อยที่สุด การประเมินผลการสอบจึงถือได้ว่าได้รับความเชื่อถือจากผู้ปกครองมาก ส่วนที่ทั้ง 2 ฝ่ายมีความเห็นต่อการปฏิบัติที่ขัดแย้งกันคือ ความเหมาะสมของระบบการจัดและการประเมินผลในโรงเรียน ผู้บริหารเห็นว่าเหมาะสมมาก มีค่าเฉลี่ย 3.54 ครู-อาจารย์เห็นว่าเหมาะสมน้อย มีค่าเฉลี่ย 3.40 การจัดอบรมหรือประชุมในเรื่องการวัดและการประเมินผลให้แก่อาจารย์ ผู้บริหารเห็นว่า จัดน้อยที่สุด ก่อนข้างเกือบไม่มีเลย มีค่าเฉลี่ย 1.51 ครู-อาจารย์เห็นว่า จัดน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.80 ส่วนการวัดผลของโรงเรียนจะได้รับการสอบข้อเขียนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงไปคือการสอบภาคปฏิบัติ ร้อยละ 87.20 การตรวจผลงานแล้วเก็บคะแนนไว้พิจารณา ร้อยละ 86.40 การสังเกต ร้อยละ 59.80 การสอบปากเปล่า ร้อยละ 54.60 วิจัยองค์ประกอบใช้วิธีให้ผู้สอนบอกด้วยตนเองมากที่สุด ร้อยละ 97.60 รองลงไปคือ อาจารย์ในหอพักวิชา เกี่ยวกันร่วมกันออกข้อสอบ ร้อยละ 45.80 และที่น้อยที่สุดคือ มีคณะกรรมการโรงเรียนของคณะครูคิดเป็นร้อยละ 3.00

ภารกิจ และการปฏิบัติงานวิชาการด้านการวางแผนปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียน ผลรวมเฉลี่ยทั้งสามของผู้บริหารและครู-อาจารย์ อยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย 3.16 ครู-อาจารย์มีค่าเฉลี่ย 2.69 ส่วนที่ทั้ง สองฝ่ายเห็นว่ามี การปฏิบัติในระดับน้อยคือ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในด้านวิชาการของโรงเรียน ได้มีแผนล่วงหน้าแจ้งให้คณะอาจารย์ทราบ การได้เคยร่วมประชุมวางแผนงานวิชาการก่อนเปิดภาคเรียน ผู้บริหารเคยร่วมกับคณะอาจารย์วางแผนปรับปรุงงานวิชาการ โรงเรียนเคยนำผลการประชุมทางวิชาการมาเสนอในที่ประชุมเพื่อวางแผนปรับปรุงในปีการศึกษาใหม่ ที่เห็นว่ามี การปฏิบัติ น้อยที่สุดคือ โรงเรียนได้เคยศึกษาค้นคว้าศึกษานิเทศก์หรือผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาแนะนำความรู้ใหม่ ๆ ทางด้านวิชาการแก่อาจารย์ในโรงเรียน ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย 2.48 ครู-อาจารย์มีค่าเฉลี่ย 2.24

เมื่อรวมภารกิจ และการปฏิบัติงานวิชาการของคณาจารย์และครู-อาจารย์ยังเห็น
ว่างานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญศึกษาในภาคเหนือ ยังมีระดับภารกิจและ
การปฏิบัติในระดับน้อย ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย 3.21 ครู-อาจารย์มีค่าเฉลี่ย 3.09 และเมื่อรวม
ทั้งสองฝ่าย ภารกิจและการปฏิบัติงานก็ยังอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน มีค่าเฉลี่ยรวม 3.15

4. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญศึกษา
ในภาคเหนือ จากแบบสอบถามปลายเปิดที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งฝ่ายผู้บริหารและ
ครู-อาจารย์ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียนมีดังนี้ ก้าน
ขบวนการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารขาดการวางแผนงานล่วงหน้า ขาดความคล่องตัวในการ
ประสานงานกับฝ่ายอื่นเช่น ฝ่ายธุรการ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายกิจกรรมนักเรียน ขาดการประสา-
สัมพันธ์ในก้านการปฏิบัติงานนโยบายแก่คณะครู-อาจารย์ของโรงเรียน การบริหารงานวิชาการ
ของผู้บริหารให้ความสำคัญเป็นรองงานด้านอื่นเช่น ธุรการ ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีอิสระในการบริ
หารงานอย่างแท้จริงมีหน้าที่เพียงรับนโยบาย ทำให้เกิดความลังเลใจ การบริหารงานภายใน
โรงเรียน ผู้บริหารไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของคณะครูส่วนใหญ่ การบริหารภายในสายวิชา
การประสานงาน ทำให้ครู-อาจารย์ภายในสายวิชาขาดความนิยม เชื่อถือในความสามารถของหัวหน้า
สายหรือหัวหน้าหมวดวิชา การบริหารงานมีการก้าวก้าวซึ่งกันและกัน ไม่เป็นไปตามสายงาน เช่น
ฝ่ายธุรการ เป็นผู้มีความชำนาญวิชาการมากกว่าฝ่ายวิชาการ เมื่อผู้บริหารโรงเรียนไม่อยู่ ผู้บริหาร
และคณะครู-อาจารย์ขาดมนุษยสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เกี่ยวกับการจัดสรรเงินเพื่อใช้จ่ายทางก้าน
วิชาการยังไม่เพียงพอและไม่คล่องตัว การบริหารงานโรงเรียนผู้บริหารมักสนใจงานพิเศษนอก
โรงเรียนมากกว่างานด้านวิชาการของโรงเรียน ทำตนไม่เป็นตัวอย่างที่ดีแก่คณะครู-อาจารย์
เช่นมักมาทำงานสายโดยไม่มีสาเหตุที่น่าเชื่อถือ โรงเรียนขาดครูธุรการโดยตรง มักแต่งตั้งครู-
อาจารย์ฝ่ายวิชาการทำงานธุรการ ทำให้ครู-อาจารย์มีชั่วโมงสอนเพิ่มมาก ในบางสายวิชา
เช่น ศิลปศึกษา ศิลปปฏิบัติ ครู-อาจารย์มีไม่พอ ก้านหลักสูตร ครู-อาจารย์เข้าใจและสนใจ
โดยเฉพาะหลักสูตรใหม่ในบางวิชาเช่น วิทยาศาสตร์ โรงเรียนขาดคู่มือทางก้านหลักสูตร

ประมวลการสอนและตำราประกอบการสอน การเรียนการสอนครู-อาจารย์ไม่ค่อยเสียสละ ไม่หาความรู้ในวิธีสอนใหม่ ๆ มักสอนโดยยึดตำรามากเกินไป ขึ้นฐานความรู้ในชั้นประถมของนักเรียน คำ ทำให้การสอนในระดับมัธยมศึกษาของครูเกิดปัญหา เนื้อหาบางวิชาเช่น สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ มีมากเกินไป ครูมักสอนไม่ทันตามเวลาที่กำหนด การสอนของครูขาดการติดตามผลเท่าที่ควร หมวดวิชาที่เกี่ยวกับทักษะเช่น คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ศึกษาวางานที่ให้เด็กทำไม่ทัน ด้านอุปกรณ์การสอนโรงเรียนยังขาดอุปกรณ์ที่จำเป็น และมีราคาแพงเกินไป เกินความสามารถของโรงเรียนที่จะซื้อได้ วัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการต่าง ๆ ที่โรงเรียนสังกัดบางส่วนไม่เหมาะสม และไม่ครบตามรายการที่ต้องใช้ ด้านห้องสมุด ห้องสมุดของโรงเรียนไม่สามารถสนองความต้องการของครู-อาจารย์ และนักเรียนของโรงเรียน หนังสือมีไม่เพียงพอต่อการค้นคว้า และขาดเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์โดยตรง ด้านกิจกรรมนักเรียนโรงเรียนมักจัดมากเกินไปโดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวกับชุมชน ซึ่งนอกจาก กิจกรรมเสริมหลักสูตร ครู-อาจารย์ไม่ค่อยให้ความสำคัญ และบางกิจกรรมที่จัดครู-อาจารย์ มักไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกเท่าที่ควร กิจกรรมมักเน้นการหารายได้ให้แก่โรงเรียน ด้านการนิเทศงานวิชาการของโรงเรียน ไม่ได้ดำเนินงานอย่างเต็มที่ เพราะขาดแหล่งความรู้และวิทยากรที่มีความสามารถ บางขณะโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญ และไม่สนใจในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการกำหนดให้ครูปฏิบัติงานวิชาการ บางโรงเรียนครู-อาจารย์มีไม่เพียงพอ ครู-อาจารย์ต้องสอนหลายหมวดวิชา การจัดครูสอนแทนครูที่ขาดหรือลาไม่ได้รับความร่วมมือ บางโรงเรียนที่เริ่มเปิดสอนใหม่ ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ไม่มีประสบการณ์ ทำให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพ ครูบางส่วนขณะปฏิบัติการสอนยังใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล ด้านการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นโรงเรียนดำเนินการไม่ได้เต็มที่ เพราะขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนในท้องถิ่นให้ความสนใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนน้อย บางโรงเรียนที่มีสมาคมครู-ผู้ปกครอง การดำเนินงานของสมาคมมักมีการก้าวล่วงงานของโรงเรียน และมักเป็นแหล่งหารายได้โดยการบังคับจากสมาชิกโดยเฉพาะ ผู้ปกครองนักเรียน ด้านการแนะแนวโรงเรียนยังขาดบุคลากรที่มีความรู้โดยตรง และยังไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือจากคณะครู-อาจารย์และนักเรียนเท่าที่ควร

การวัดผลและประเมินผล โรงเรียนบางส่วนยังขาดอุปกรณ์ที่สนับสนุนการวัดผล เช่น เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องอัดสำเนา ครู-อาจารย์ ยังขาดความรู้ในเรื่องการวัดผลและประเมินผลโดยเฉพาะในระบบเกรด และไม่คอยนำเอาผลการประเมินการเรียนการสอนมาปรับปรุงและวางแผนการเรียนการสอนเท่าที่ควร

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ทำให้ทราบข้อเท็จจริงหลายประการ ซึ่งควรจะนำมาอภิปรายและเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคเหนือ พบว่าส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุระหว่าง 21-30 ปี มีเวลาปฏิบัติการสอนก่อนรับตำแหน่งทางวิชาการระหว่าง 6-10 ปี มีเวลาในการดำรงตำแหน่งทางการบริหารระหว่าง 1-5 ปี และมีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี จากข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหาร แสดงว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญศึกษาส่วนใหญ่มีการแต่งตั้งผู้บริหารงานวิชาการที่เป็นเพศชายมากกว่าหญิง ทางด้านวิทยุจะเห็นว่า ผู้บริหารงานวิชาการเป็นบุคคลที่จัดอยู่ในวัยหนุ่มสาว ทางด้านคุณวุฒิส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางคือ ระดับปริญญาตรี จากประสบการณ์ในการทำงานทางด้านการบริหารวิชาการอยู่ในระดับต่ำคือ 1-5 ปี ซึ่งมีระยะเวลาต่อการทำการสอนเป็นระยะเวลา 6-10 ปี แต่เมื่อพิจารณาจากข้อมูลส่วนตัวทั้งหมด น่าจะยืนยันได้ว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคเหนือ ควรจะมีความกระตือรือร้นจากคนรุ่นใหม่สาว ซึ่งเป็นพลัดและมีความตั้งใจในการทำงาน ถึงแม้จะมีประสบการณ์ทางด้านการบริหารงานวิชาการค่อนข้างน้อย

สำหรับครู-อาจารย์ ส่วนใหญ่ข้อมูลส่วนตัวมีลักษณะใกล้เคียงกับผู้บริหารงานวิชาการคือ มีอายุระหว่าง 21-30 ปี มีคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี ที่แตกต่างกันคือ ครู-อาจารย์จะเป็นหญิงมากกว่าชาย และมีเวลาปฏิบัติราชการอยู่ระหว่างน้อยกว่า 6 ปี แสดงว่าครู-อาจารย์ส่วนใหญ่เป็นคนหนุ่มสาวเพิ่งเข้ารับราชการ น่าจะมีความตั้งใจจริงในการปฏิบัติงาน และน่าจะมี

แนวคิดในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับฝ่ายบริหารที่จะพัฒนาและก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนให้ได้มากที่สุด

จากข้อมูลส่วนตัวชี้แจงพบว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์ อยู่ในวัยหนุ่มสาว คุณวุฒิอยู่ในระดับปริญญาตรีขึ้นไปมากกว่าระดับต่ำกว่าปริญญาตรีลงมา โดยรวมเฉลี่ยในอัตราร้อยละ 58.60 และ 41.40 จะเห็นได้ว่ายังมีผู้บริหารและครู-อาจารย์ที่ยังมีวุฒิทางการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรีเป็นจำนวนค่อนข้างมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารและครู-อาจารย์ได้มีโอกาสศึกษาต่อเพื่อให้มีคุณวุฒิทางการศึกษาเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะบุคคลที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี สำหรับผู้ที่มีวุฒิสองควรมุ่งให้มีการสัมมนาประชุมทางวิชาการ หรือการให้การอบรมเพื่อนำความรู้ไปปรับปรุงการทำงานของตนให้ดีขึ้น การศึกษาต่อของผู้บริหารงานวิชาการของโรงเรียน ควรส่งเสริมในด้านการบริหารการศึกษา หรือให้ได้รับการอบรมทางด้านการบริหารการศึกษาโดยตรง เพื่อจะได้นำเอาความรู้และทฤษฎีต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากที่สุด การคัดเลือกบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนหรือตำแหน่งผู้บริหารงานวิชาการ ควรมุ่งที่ความสามารถและผลงานที่ปรากฏเป็นเกณฑ์

2. โครงสร้างการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สายสามัญศึกษา ที่เป็นจริงในภาคเหนือ

จากผลการศึกษาวิจัยโรงเรียนทั้ง 3 ระดับ ได้ยึดถือเอาค่าตอบจากแบบสอบถามที่ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นเกณฑ์ เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบต่อการจัดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนโดยตรง จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนระดับที่มีครูใหญ่เป็นผู้บริหาร ยังมีการแต่งตั้งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนที่ประกอบด้วย 3 คน และ 2 คน กับยังไม่ได้แต่งตั้งเลย ก้ำกึ่งกันอยู่ ที่มี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ระหว่าง 2 คน และยังไม่ได้แต่งตั้งเลยรวมกันคิดเป็นร้อยละ 50.00 เช่นกัน ส่วนกรรมการผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนที่ยังไม่ได้แต่งตั้งมีถึงจำนวนร้อยละ 83.33 ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากโรงเรียนมีขนาดเล็ก บุคลากรยังมีไม่เพียงพอ การปฏิบัติงานยังเป็น

แบบไม่ซับซ้อนมากนัก ส่วนโครงสร้างการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระดับที่มีอาจารย์ใหญ่เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวนผู้ช่วยผู้บริหารของโรงเรียนมีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 จัดว่าเป็นจำนวนครึ่งหนึ่งของโรงเรียนทั้งหมด นอกนั้นมีจำนวน 2 คน จำนวน 1 คน และ 4 คน รวมคิดเป็นร้อยละ 50.00 คืออีกครึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมด กรรมการวิชาการของโรงเรียนมี บรรณาธิการ และหัวหน้าฝ่ายแนะแนวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.00 เท่ากัน รองลงไปคือ ผู้ประสานงานการวัดผล คิดเป็นร้อยละ 60.00 กรรมการนอกเหนือจากนี้โรงเรียนมากกว่าครึ่งหนึ่งยังไม่ได้แต่งตั้ง และยังมีโรงเรียนไม่พร้อมที่จะแต่งตั้งอีกคิดเป็นร้อยละ 20.00 โครงสร้างการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระดับที่มีผู้อำนวยการเป็นผู้บริหาร จำนวนผู้ช่วยผู้บริหารของโรงเรียนมีจำนวน 3 คน มีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 75.00 และอีกร้อยละ 25.00 มีจำนวน 4 คน ทุกโรงเรียนมีกรรมการวิชาการฝ่ายผู้ประสานงานการวัดผล และหัวหน้าฝ่ายแนะแนว ส่วนผู้ประสานงานฝ่ายวิชาการและบรรณาธิการ มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 75.00 เท่ากัน ผู้ประสานงานกิจกรรมพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 50.00 จากจำนวนผู้ช่วยผู้บริหาร และกรรมการวิชาการของโรงเรียนทั้ง 3 ระดับ จะเห็นว่าทุกระดับมีแนวโน้มจำนวนผู้บริหารที่มีจำนวน 3 คน แต่ความพร้อมของโรงเรียนระดับที่มีผู้อำนวยการเป็นผู้บริหาร มีความพร้อมสูงกว่า เช่นกันกับ กรรมการวิชาการของโรงเรียน โรงเรียนระดับที่มีครูใหญ่เป็นผู้บริหารมีความพร้อมที่ต่ำกว่า

เมื่อพิจารณาคำแทนตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3 ระดับ มีผู้ช่วยฝ่ายวิชาการมากกว่าฝ่ายอื่น ๆ หรือพอ ๆ กับฝ่ายอื่น ย่อมแสดงว่าโรงเรียนมองเห็นความสำคัญในการแต่งตั้งผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ การมอบหมายงานก็เช่นกัน จะมอบหมายงานลงมาตามลำดับของตำแหน่ง แต่เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัย บางโรงเรียนยังมีการมอบหมายงานที่ไม่เป็นไปตามสายงานอยู่ด้วย เช่น ระดับที่มีครูใหญ่เป็นผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการมีการมอบหมายงานให้ ฝ่ายปกครองหรือมอบหมายกลับไปยังครูใหญ่ ระดับที่มีอาจารย์และผู้อำนวยการโรงเรียนยังมีการมอบหมายงานให้แก่ผู้ช่วยฝ่ายอื่นนอกเหนือจากฝ่ายวิชาการ กล่าวได้ว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนยังมีผลบางส่วนที่มีการบริหารไม่เป็นไปตามสายงานที่วางไว้ จากแบบสอบถามโครงสร้างการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่ให้ฝ่ายบริหารงานของโรงเรียนเป็นผู้ตอบ เมื่อพิจารณาจากคำตอบของแต่ละ

ฝ่ายคือ ฝ่ายผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดในแต่ละระดับ
โรงเรียน พบว่า แต่ละฝ่ายยังมีส่วนที่ให้ความสนใจในการจัดสายงานการบริหารที่ไม่ตรงกัน
เช่น ระดับที่มีครูใหญ่เป็นผู้บริหาร ครูใหญ่คิดว่าจำนวนผู้ช่วยผู้บริหารที่มีจำนวน 2 คน ของ
โรงเรียนไม่มีเลย แต่ผู้ช่วยผู้บริหารวิชาการและหัวหน้าหมวดวิชาเห็นว่าในโรงเรียนมี ผู้ช่วย
ฝ่ายอาคารสถานที่ ครูใหญ่คิดว่าไม่มีเลย ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดเห็นว่าในโรงเรียน
มี หรือระดับที่มีอาจารย์ใหญ่เป็นผู้บริหาร อาจารย์ใหญ่คิดว่าจำนวนผู้บริหารที่มี 4 คน ใน
โรงเรียนมี แต่ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเห็นว่าไม่มี ฯลฯ เป็นต้น (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 25, 26,
27, 28, 29, 30, 31, 32, 33 ในภาคผนวก)

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอยู่กับการจัดโครงสร้าง
หรือสายงานการบริหารที่เหมาะสมและคล่องตัว ผู้บริหารโรงเรียนเมื่อจัดโครงสร้างหรือสายงาน
การบริหารแล้ว จะต้องมีการประชุมครู-อาจารย์ ทั้งโรงเรียนเพื่อชี้แจงโครงสร้างหรือสายงาน
ของบุคลากรและครู-อาจารย์ในแต่ละฝ่าย จะต้องมีการเขียนแผนผังโครงสร้างการบริหารงาน
ของโรงเรียน แจกให้แก่คณะครู-อาจารย์ของโรงเรียนทุกคน พร้อมทั้งมีแผนผังโครงสร้างคิด
ตั้งไว้ในบริเวณโรงเรียนในที่ที่เหมาะสมและเห็นได้เด่นชัด เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงโครง
สร้างการบริหารงานของโรงเรียน จะต้องแจ้งให้แก่คณะครู-อาจารย์ บุคลากรทุกฝ่าย พร้อมทั้ง
นักเรียนได้ทราบ เพื่อจะได้ถือเป็นแนวปฏิบัติและรับผิดชอบงานในหน้าที่ ปราศจากการก้าวถ่าง
งานในหน้าที่ซึ่งกันและกัน และจะนำไปสู่ผลสำเร็จในกระบวนการบริหารงานวิชาการในที่สุด

3. การกิจ และการปฏิบัติงานในสำนักงานวิชาการที่เป็นจริงของโรงเรียนมัธยมศึกษาสาย
สามัญศึกษาในภาคเหนือ

3.1 ความสัมพันธ์การบริหารงานวิชาการ

จากการวิจัยพบว่า ผลรวมเฉลี่ยทั้งด้าน ผู้บริหารมีระดับการปฏิบัติในเกณฑ์มาก
มีค่าเฉลี่ย 3.51 ครู-อาจารย์อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 3.20 จะเห็นว่า การกิจและการ
ปฏิบัติงานในสำนักงานการบริหารยังมีความขัดแย้งกันอยู่ แต่เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของผู้บริหาร

ก็ยังสรุปไม่ได้ว่า ผู้บริหารใช้ปฏิบัติในระดับมาก เพราะค่าเฉลี่ยมีแนวโน้มมาทางระดับน้อย ส่วนที่ผู้บริหารและครู-อาจารย์ยังเห็นว่าการปฏิบัติที่ซัดแย้งและจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขคือ การวางแผนงานทางวิชาการของโรงเรียน การแก้ปัญหาทางวิชาการร่วมกัน การจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนงานวิชาการ ผู้บริหารเห็นว่าตนใช้ปฏิบัติมาก แต่ครู-อาจารย์เห็นว่ามีการปฏิบัติน้อย กล่าวได้ว่าในค่านิยมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนยังมีส่วนที่ขาดการประสานสัมพันธ์ในการบริหาร ทำให้ทั้ง 2 ฝ่าย มีความเห็นต่อการปฏิบัติที่ซัดแย้งกัน ส่วนที่เห็นตรงกันเช่น การจัดห้องวิชาการที่คล่องตัว การประสานงานทางวิชาการ การมีส่วนร่วมแก้ปัญหาทางวิชาการ การรายงานความก้าวหน้าทางวิชาการแก่ครู-อาจารย์ ทั้งฝ่ายผู้บริหารและครู-อาจารย์ยังเห็นว่าใช้ปฏิบัติในระดับน้อย การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนจะบรรลุผลและมีประสิทธิภาพจึงคิดว่าจะต้องมีขบวนการบริหารที่ดี ผู้บริหารต้องมีความสามารถ ขบวนการบริหารจำต้องอาศัยการวางแผนงาน การจัดองค์การ การจัดสายบังคับบัญชา การสั่งการ การประสานงาน การรายงาน และการจัดสรรงบประมาณ ถ้าขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนย่อมไม่บรรลุผลที่วางเอาไว้

โรงเรียนควรจัดให้มีการสัมมนา ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อพิจารณาแก้ไขปัญหาค้นพบ จากผลการวิจัยครั้งนี้ แล้วนำผลการสัมมนาปรับปรุงแก้ไข โดยเฉพาะทางด้านการวางแผนงาน การแก้ปัญหาทางวิชาการโดยให้ครูมีส่วนร่วม ความคล่องตัวในการบริหารงานวิชาการ การจัดสรรเงินงบประมาณทางวิชาการ การสั่งการ การประสานงาน ฯลฯ จากผลการสัมมนาควรให้ผู้บริหารโรงเรียนนำเอาผลไปประชุมสัมมนา คณะผู้บริหารงานวิชาการในโรงเรียน เพื่อให้ขบวนการบริหารที่ผู้บริหารดำเนินการเป็นไปด้วยความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.2 ค่านิยมหลักสูตรและเอกสาร การใช้หลักสูตร

จากผลการวิจัยพบว่า ภาระกิจและการปฏิบัติงานในค่านิยมหลักสูตรและเอกสาร การใช้หลักสูตร ภายในโรงเรียนยังมีระดับการปฏิบัติน้อย ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย 3.04 ครู-อาจารย์

มีค่าเฉลี่ย 2.93 การปฏิบัติงานที่อยู่ในระดับน้อยคือ การจัดให้มีการอบรมหรือแนะนำให้ครู-อาจารย์เข้าใจในหลักสูตรที่สอน การกระตุ้นให้อาจารย์สอนตามแนวทางที่หลักสูตรกำหนด การทำโครงการสอนและบันทึกการสอน การจัดระบบการเก็บรักษาเอกสารการใช้หลักสูตร ในการปฏิบัติงานด้านนี้ผู้บริหารและครู-อาจารย์ยังมีบางอย่างที่เห็นว่าการปฏิบัติขัดแย้งกันคือ ผู้บริหารได้อ่านหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้มาก ครู-อาจารย์ได้ปฏิบัติน้อย การผลิตเอกสารประกอบการใช้หลักสูตรที่เหมาะสมกับท้องถิ่น ผู้บริหารเห็นว่าได้ปฏิบัติดีน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.40 ครู-อาจารย์เห็นว่าได้ปฏิบัติดีน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.56 จากการที่ได้ปฏิบัติขัดแย้งกันโดยเฉพาะเรื่อง การอ่านหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด กล่าวได้ว่า น่าจะเนื่องมาจาก ผู้บริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้รับการสนับสนุนให้ได้อ่านหลักสูตรมากกว่าคณะครู-อาจารย์ หรืออาจจะเนื่องจากครู-อาจารย์ไม่ใส่ใจในการอ่านน้อยเพราะงานด้านการสอนมีมาก ซึ่งถือว่าเป็นผลเสียต่อการเรียนการสอนอย่างมาก หัวใจของการเรียนการสอนคือหลักสูตร หากครู-อาจารย์ไม่ใส่ใจศึกษาหลักสูตร หรือไม่ได้รับการสนับสนุนให้ศึกษาหลักสูตร ย่อมทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุผลที่วางไว้ในหลักสูตร ย่อมกระทบกระเทือนไปถึงนโยบายของการจัดการศึกษาเป็นส่วนรวม

โรงเรียนควรจัดให้มีการประชุมครูในลักษณะที่ส่งเสริมความรู้ทางด้านหลักสูตรโรงเรียนใด เมื่อส่งครู-อาจารย์ของโรงเรียนไปอบรมในเรื่องหลักสูตร ควรจัดเป็นวิทยากรเพื่อเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการอบรม การประชุมอบรม นอกจากจะ จัดภายในสายวิชาแล้ว ควรจัดให้มีการประชุมรวมครู-อาจารย์ทั้งโรงเรียนเพื่อจะได้อภิปรายถึงแนวทางของหลักสูตร และการปฏิบัติตามเป้าหมายของหลักสูตร ภายในห้องสมุดของโรงเรียนควรมีหนังสือหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตรในสาขาวิชาต่าง ๆ บริการ ให้แก่ครู-อาจารย์ได้ศึกษาอย่างทั่วถึงและให้มีความคล่องตัวในการขอ ยืมหรือศึกษา ในสายวิชาต่าง ๆ ควรให้หัวหน้าสายควบคุมดูแลและส่งเสริมให้สร้างโครงการสอนหรือประมวลการสอนของสายวิชา และการเรียนการสอนต้องให้ครูเตรียมการสอนและสอนตามกำหนดในวันทำการสอน ทางด้านเอกสารประกอบการสอนควรกระตุ้นให้ครูได้ผลิตเอกสารเพื่อใช้ประกอบการสอนโดยคำนึงถึงความต้องการของท้องถิ่นเป็นสำคัญ หรืออาจจะวางโครงการ

ผลิตเอกสารภายในสายวิชาโดยอาศัยความร่วมมือจากครู-อาจารย์ หรือบุคคลที่มีความรู้ความสามารถจากท้องถิ่นเข้ามาร่วมมือช่วยเหลือ

3.3 ก้านวิธีสอนและตารางสอน

จากผลการวิจัยพบว่า ส่วนที่ผู้บริหารและครู-อาจารย์เห็นว่าได้ปฏิบัติมากก็คือ การจัดศูนย์รวมตารางสอนประเภทให้สามารถตรวจสอบอย่างรวดเร็ว การจัดเวลาเรียนของวิชาต่าง ๆ ไว้ในตารางสอนอย่างเหมาะสม ที่ได้ปฏิบัติน้อยคือ การให้อาจารย์มีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน การนำเอาปัญหาความร่วมมือปราชญ์หรือภายในหมวดวิชา เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัย ทั้งค่านับพบว่า ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ ยังเห็นว่า ภาระกิจและการปฏิบัติในก้านวิธีสอนและตารางสอน ยังขัดแย้งกันอยู่ ผู้บริหารเห็นว่าตนได้ปฏิบัติมาก มีค่าเฉลี่ย 3.51 ครู-อาจารย์เห็นว่าได้ปฏิบัติน้อย มีค่าเฉลี่ย 3.26 จากค่าเฉลี่ยของผู้บริหารยังเห็นว่า มีแนวโน้มทางระดับน้อย จึงยังเชื่อถือไม่ได้ว่า ผู้บริหารได้ปฏิบัติงานวิชาการก้านวิธีสอนและตารางสอนในระดับมาก วิธีสอนที่ครู-อาจารย์ปฏิบัติกันมากได้แก่ การบรรยาย ถักกันมากเป็นอันดับ 1 รองลงไปตามลำดับคือ การปฏิบัติการในห้องทดลอง การฝึกปฏิบัติ การแบ่งกลุ่มค้นคว้า การอภิปราย การสาธิต การฝึกทักษะ การให้ท่องจำ และการสอนแบบสอบสวนสืบสวน เป็นอันดับสุดท้าย

เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และการจัดเวลาของวิชาต่าง ๆ ในตารางสอนเป็นที่ยอมรับของคณะครู-อาจารย์มากยิ่งขึ้น ก่อนทำการจัดทำตารางสอนควรให้ครู-อาจารย์ในแต่ละหมวดวิชาได้นำเอาปัญหาต่าง ๆ ภายในหมวดมาอภิปรายหรือปรึกษาหารือ และรับทราบล่วงหน้าว่าในภาคเรียนต่อไปจากการจัดตารางสอน ครู-อาจารย์แต่ละคนจะได้สอนวิชาใด เพื่อประโยชน์ต่อการเตรียมตัวเพื่อการสอน และการจัดสรรชั่วโมงที่สอน จากผลการอภิปรายในหมวดวิชา ควรเลือกตัวแทนภายในหมวดวิชาแต่ละหมวด เพื่อจัดตั้งเป็นคณะกรรมการจัดตารางสอนของโรงเรียน ซึ่งมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นประธานและผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ เป็นรองประธาน โดยตำแหน่ง ส่วนทางก้านวิธีสอนของครู-อาจารย์ของโรงเรียนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการสอน

ให้ดีขึ้น ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการนิเทศการเรียนการสอนของโรงเรียนขึ้น และวางโครงการพัฒนาการสอนแก่ครู-อาจารย์ตลอดปี โดยอาศัยความร่วมมือจากหน่วยศึกษานิเทศก์ ทั้งระดับจังหวัด ระดับเขต และระดับกรม เพื่อหาแนวทางส่งเสริมปรับปรุงและหาวิธีการใหม่ทางด้านการสอนมาใช้ในโรงเรียน

3.4 ก้านการไว้วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนและห้องสมุด

จากผลการวิจัยพบว่า ส่วนที่ผู้บริหารและครู-อาจารย์เห็นว่าได้ปฏิบัติมากที่สุดคือการเอาใจใส่ต่อความสะอาดของห้องเรียนให้พร้อมที่จะทำการสอน ที่มีระดับน้อยคือ ความเพียงพอ ความเหมาะสม และความทันสมัยของอุปกรณ์การสอนที่โรงเรียนมีอยู่ ความเหมาะสมและความเพียงพอของอาคารสถานที่และห้องเรียน ในก้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ซึ่งผลการวิจัยพบว่ายังไม่เพียงพอหรืออยู่ในระดับน้อย กล่าวได้ว่า อาจจะเนื่องมาจากการจัดสรรทางค่านงบประมาณของโรงเรียนไม่เพียงพอหรือโรงเรียนได้รับเงินอุดหนุนทางด้านการศึกษาไม่เพียงพอ หรือผู้บริหารอาจจะไม่เห็นความสำคัญและไม่ได้ออกเงินงบประมาณเพื่อใช้จ่ายในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การสอนโดยตรง ส่วนห้องปฏิบัติการทางวิชาการที่โรงเรียนมีใช้มากที่สุด เป็นอันดับ 1 คือ ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ รองลงมามีคือ ห้องปฏิบัติการทางคหกรรม โรงฝึกงาน ห้องศิลปะศึกษา แปลงสาธิตการเกษตร เรือนเพาะชำ ห้องดนตรี ห้องโสตทัศนศึกษา โรงพลศึกษา ห้องปฏิบัติการทางภาษา และห้องประจำหมวดวิชา เป็นอันดับสุดท้าย

โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ให้แก่ผู้ปกครองนักเรียน หรือชุมชนในท้องถิ่น ให้มองเห็นความสำคัญของการศึกษา และเสาะแสวงหาผู้อุปการะโรงเรียน เพื่อบริจาคอุปกรณ์การศึกษาที่จำเป็นแก่การเรียนการสอนโดยตรง หรือผู้บริหารโรงเรียนควรจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์การสอนที่จำเป็นและเหมาะสม หรือควรส่งเสริมให้คณะครู-อาจารย์ให้ความสนใจและทำการผลิตวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนด้วยตนเอง โดยอาศัยทรัพยากรในท้องถิ่น ทางด้านอาคารสถานที่ซึ่งไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน โรงเรียนควรเสนอผลหรือปัญหาต่อเจ้าหน้าที่ในส่วนกลาง และการจัดสรรเงินงบประมาณทางส่วนกลางควรจะได้มีการศึกษาปัญหาและจัดสรรตามความจำเป็นต่อความต้องการของโรงเรียนอย่างแท้จริง

3.5 กานกิจกรรมนักเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า ส่วนที่ผู้บริหารและครู-อาจารย์ได้ปฏิบัติในระดับมากคือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรของโรงเรียน การมองเห็นความสำคัญและสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร การให้อิสระในการเลือกเข้าร่วมในกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรของนักเรียน ส่วนที่เห็นว่ามีน้อยคือ การให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรของครู-อาจารย์ การได้มีโอกาสร่วมในกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรอย่างทั่วถึงของชั้นเรียน และยังมีบางส่วนของค่านกิจกรรมนักเรียนที่ฝ่ายบริหารและครู-อาจารย์ยังเห็นต่อการปฏิบัติว่ามีน้อยที่สุดคือการจัดทำหนังสือหรือวารสารหรือจุดสารสำหรับนักเรียน ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย 2.25 ครู-อาจารย์มีค่าเฉลี่ย 2.27 อาจกล่าวได้ว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญศึกษาในภาคเหนือ ยังมองไม่เห็นความสำคัญในด้านการส่งเสริมในเรื่องการแสดงผลงานโดยการเขียน . . . และ ยังขาดการใช้หนังสือพิมพ์หรือวารสารของโรงเรียนเพื่อเผยแพร่ความคิดและเป็นสื่อกลางในการแสดงความคิดเห็นระหว่างโรงเรียนกับบุคลากรในโรงเรียน รวมทั้งชุมชนในท้องถิ่น เมื่อพิจารณาผลของการวิจัยในด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนเป็นส่วนรวม ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ ยังเห็นว่า ได้ปฏิบัติมีน้อยอยู่ ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย 3.43 ครู-อาจารย์มีค่าเฉลี่ย 3.31

การบริหารงานวิชาการด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนควรคำนึงถึงความร่วมมือจากคณะครู-อาจารย์ของโรงเรียน การจัดกิจกรรมนักเรียนแต่ละครั้งต้องมีคณะกรรมการของโรงเรียนควบคุมโดยกระจายอำนาจให้คณะครู-อาจารย์มีส่วนรับผิดชอบมากที่สุด กิจกรรมที่จัดขึ้นต้องมีโครงการ มีวัตถุประสงค์ที่แน่นอน และมีระเบียบข้อบังคับที่ไม่ขัดต่อระเบียบของโรงเรียน ควรส่งเสริมการเรียนการสอน ส่งเสริมระเบียบวินัย ส่งเสริมการทำงานแบบประชาธิปไตย ทั้งของนักเรียนและครู-อาจารย์ และเพื่อให้มีสื่อกลางทางความคิดรวบรัดได้มีหนังสือพิมพ์ หรือวารสารของโรงเรียน ซึ่งคณะครู-อาจารย์ และนักเรียนร่วมกันจัดทำขึ้นโดยโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ หรืออาจจะส่งเสริมให้คณะครู-อาจารย์และนักเรียนเขียนบทความที่เป็นประโยชน์เพื่อเผยแพร่ความคิดเสนอแก่ชุมชน โดยผ่านสื่อมวลชนในท้องถิ่นโดยตรง

3.6 สถานการณ์เทศงานวิชาการในโรงเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า ส่วนที่ผู้บริหารและครู-อาจารย์มีระดับการปฏิบัติที่น้อยคือ การจัดให้มีค่าตอบแทนครู-อาจารย์ เพื่ออภิปรายเกี่ยวกับการสอนและการสอบ ความช่วยเหลือของฝ่ายบริหารในการแนะนำการสอนแก่ครู-อาจารย์ การประชุมร่วมกันระหว่างฝ่ายบริหารและครู-อาจารย์ในทางวิชาการ การอ่านหนังสือที่มีประโยชน์ต่อการเรียน การให้โอกาสอาจารย์ใหม่สอนร่วมกับอาจารย์เก่า ที่มีการปฏิบัติที่น้อยที่สุดคือ การไปเยี่ยมเยียนดูการสอนของอาจารย์ในสถาบันอื่นที่มีการสอนในระดับเดียวกัน ส่วนที่ฝ่ายบริหารเห็นว่าได้ปฏิบัติมากและครู-อาจารย์เห็นว่าได้ปฏิบัติที่น้อยคือ การสนับสนุนให้อาจารย์ในโรงเรียนได้ศึกษาต่อตรงตามสายงานที่สอน ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย 3.70 ครู-อาจารย์มีค่าเฉลี่ย 3.49 แต่เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของครู-อาจารย์ยังมีแนวโน้มที่ค่อนข้างมาก จากค่าเฉลี่ยทั้งกัน ผู้บริหารและครู-อาจารย์ยังมีระดับการปฏิบัติที่น้อยอยู่ ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย 3.03 ครู-อาจารย์มีค่าเฉลี่ย 2.80 กล่าวได้ว่า โรงเรียนมีขบวนการมาสายสามัญศึกษาในภาคเหนือให้ความสำคัญในการช่วยเหลือและพัฒนากการสอนแก่ครู-อาจารย์ของโรงเรียนน้อย ซึ่งอาจเนื่องมาจากผู้บริหารไม่เข้าใจในเรื่องการพัฒนากการสอน หรือการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน หรือให้ความสนใจในเรื่องการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน เป็นรองในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านปกครอง ด้านธุรการ เป็นต้น

เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการของโรงเรียน และเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน หรือการปฏิบัติงานทางวิชาการให้สามารถบรรลุจุดหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนควรจัดตั้งคณะกรรมการนิเทศการศึกษาขึ้นในโรงเรียน เพื่อช่วยครู-อาจารย์แต่ละคนในการทำการสอนให้ได้ยอคือ ช่วยแก้ปัญหาของครูแต่ละคน ทั้งในด้านการสอน และปัญหาส่วนตัว และส่งเสริมให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดอบรมทางวิชาหรือวางโครงการ การนิเทศการศึกษารวมกัน เช่น โครงการ การอภิปราย การปรับปรุงการเรียนการสอน โครงการให้ครูในโรงเรียน สับเปลี่ยนกันเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน โครงการจัดหาวิทยากรมาช่วยแนะนำการเรียนการสอน โครงการส่งเสริมความรู้ในเรื่องการวัดผล ประเมินผล การเรียนการสอน โครงการจัดการประชุมนิเทศครูใหม่ โครงการเสนอแนะวิธีแก้ปัญหาทางวินัยในชั้นเรียน แนะนำให้ครูเข้าเป็นสมาชิกของสมาคมวิชาการต่าง ๆ สนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสเรียนเพิ่มเติม การจัดการนิเทศทาง

วิชาการในโรงเรียนนั้น ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงคือ ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งในโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของนอกโรงเรียน เช่น หน่วยงานในเทศบาล วิทยาลัย วิทยาลัยการศึกษาระดับจังหวัด วิทยาลัยการศึกษาระดับกรม เป็นต้น

3.7 การกำหนดค่าให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติงานด้านวิชาการ

จากผลการวิจัย พบว่า ส่วนที่ผู้บริหารและครู-อาจารย์ได้ปฏิบัติในระดับมากคือ อาจารย์ผู้สอนแต่ละคนได้รับการเฉลี่ยชั่วโมงสอนให้หักเพิ่มขึ้น โรงเรียนได้จัดให้อาจารย์ได้ชั่วโมงสอนในโรงเรียนไปตามเกณฑ์ที่คุรุสภากำหนด ความเหมาะสมในการให้การบ้านแก่นักเรียนที่ได้ปฏิบัติในระดับน้อยคือ โรงเรียนมีปัญหาที่อาจารย์ต้องสอนไม่ตรงตามความถนัด การจัดสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่เรียนช้าหรืออ่อน และยังมีส่วนที่เห็นว่าการปฏิบัติขัดแย้งกันอยู่คือ ฝ่ายบริหารเห็นว่า ได้ปฏิบัติโดยจัดเวลาให้อาจารย์สอนในแต่ละวันมีชั่วโมงพักเพื่อไม่ให้ท้อเนื่องกันจนเกิดความเหน็ดเหนื่อยในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.58 ครู-อาจารย์เห็นว่า มีระดับน้อยมีค่าเฉลี่ย 3.35 เมื่อพิจารณาทั้งนี้ทั้งนั้น ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ ยังมีกรปฏิบัติในระดับน้อย ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย 3.47 ครู-อาจารย์มีค่าเฉลี่ย 3.35

โรงเรียนควรจัดให้ครู-อาจารย์ได้สอนตรงตามความถนัดมากที่สุด และควรกระตุ้นให้ครู-อาจารย์ส่งเสริมการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กที่เรียนอ่อน หรือเรียนช้าได้เรียนซ่อมเสริม สำหรับเด็กที่เรียนดี ควรส่งเสริมให้เรียนก็มากยิ่งขึ้น โดยโรงเรียนจัดโปรแกรมการเรียนการสอนซ่อมเสริมให้โดยใช้เวลาที่นอกเหนือจากการสอน หากเป็นไปได้ ควรมียสิ่งตอบแทนน้ำใจของครูผู้สอน โดยให้เงินอุดหนุนจากสมาคมครู-ผู้ปกครอง หรือเงินบริจาคจากผู้มีอุปการะ จะเป็นการพุงฐานะทางเศรษฐกิจของครูได้ควย เพื่อส่งเสริมให้ครู-อาจารย์มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนยิ่งขึ้น ผู้บริหารควรสร้างขวัญในการทำงานให้คืออยู่เสมอ โดยการจัดสภาพการทำงานให้ได้รับความสะดวกสบาย มีการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ที่ดี ให้คณะครู-อาจารย์มีความรู้สึกว่าคุณเองทำงานแล้วมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ต้อง มีความยุติธรรม ยอมรับฟังความคิดเห็น และขอเสนอแนะของครู และควรมีกลองรับฟังความคิดเห็นของครูและนักเรียน ให้ครูและนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการอภิปรายปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน หรืออาจสร้างแบบสำรวจความเห็นต่อปัญหาของโรงเรียน แล้วนำมาสรุปผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

3.8 งานการให้ทรัพยากร และแหล่งความรู้ในท้องถิ่น

จากผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีระดับการปฏิบัติที่น้อยคือ การนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองและประชาชนทั่วไปมาปรับปรุงการเรียนการสอน การพานักเรียนไปศึกษายังแหล่งความรู้ในท้องถิ่น การเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น มาให้ความรู้ในโรงเรียน การผลิตวัสดุอุปกรณ์การสอนโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น การได้รับทุนการศึกษาวัสดุอุปกรณ์การสอนจากผู้ปกครองนักเรียน หรือประชาชนในท้องถิ่น เมื่อรวมเฉลี่ยทั้งจำนวนผลรวมเฉลี่ยของผู้บริหารและครู-อาจารย์อยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้อาจจะมาจากสาเหตุโรงเรียนไม่ได้จัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนขึ้น ทำให้การติดต่อประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ได้ผลเท่าที่ควร และชุมชนมองไม่เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาเท่าที่ควร หรืออาจเป็นเพราะโรงเรียนมองไม่เห็นความสำคัญในการจัดให้ทรัพยากร และแหล่งความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น

โรงเรียนควรจัดให้มีการสำรวจแหล่งวัสดุ แหล่งทรัพยากร และแหล่งความรู้ต่าง ๆ ในท้องถิ่น เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่โรงเรียน และดำรงไว้ซึ่งความสำคัญของแหล่งทรัพยากรเหล่านั้น ควรให้การศึกษายอบรมแก่นักเรียนให้มีความรัก ความห่วงใยในท้องถิ่นของตน และตั้งคณะกรรมการของโรงเรียนเพื่อประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับท้องถิ่น ในท้องถิ่นมองเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ควรส่งเสริมบุคคลที่มีความรู้ในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่ครู-อาจารย์และแก่นักเรียน และส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เช่น จัดกิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี ร่วมกับท้องถิ่น หากท้องถิ่นมีความต้องการให้โรงเรียนสนับสนุนทางด้านวิชาการต่าง ๆ โรงเรียนควรส่งเสริมครู-อาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถเข้าร่วม เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน และจะได้นำเอาความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นมาจัดวางเป้าหมายของโรงเรียนต่อไป

3.9 งานการแนะแนว

จากผลการวิจัยพบว่า ส่วนที่ผู้บริหารและครู-อาจารย์มีระดับการปฏิบัติตรงกันในระดับมากที่สุด โรงเรียนมีการกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือตนเองในการเรียน มีการจัดปฐมนิเทศ และปัจฉิมนิเทศแก่นักเรียน การให้ความสำคัญในเรื่องการแนะแนวของผู้บริหาร ที่มีระดับน้อยคือ

ความสามารถของโรงเรียนในการช่วยเหลือให้นักเรียนวางแผนการเรียนด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมในการแนะแนวนักเรียนของคณะครู-อาจารย์ การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการให้บริการแนะแนวของโรงเรียน ผลของการแนะแนวต่อการเรียนการสอนของครู-อาจารย์และนักเรียนที่ขัดแย้งกันคือ การอบรมครู-อาจารย์ให้เข้าใจถึงพัฒนาการของเด็ก ผู้บริหารได้ปฏิบัติน้อย แต่ครู-อาจารย์เห็นว่ามี การปฏิบัติที่น้อยที่สุด ผลรวมเฉลี่ยทั้งสาม ทั้งสองฝ่ายยังอยู่ในระดับน้อย การแนะแนวของโรงเรียนจึงเป็นส่วนสำคัญที่เข้ามามีบทบาท เพราะปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนในโรงเรียนมีมากขึ้น ทั้งปัญหาการเรียนและปัญหาส่วนตัว ทั้งที่บ้านและโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องถือเป็นภาระ จากผลการวิจัยในด้านการแนะแนวของโรงเรียน ซึ่งพบว่ามี การปฏิบัติในระดับน้อย ก็ย่อมแสดงได้ว่า การเรียนการสอนของครูยังมองไม่เห็นความสำคัญในแก่นนี้มากนัก และอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้การเรียนการสอนภายในโรงเรียนเกิดปัญหาความไม่เข้าใจระหว่างครู-อาจารย์ผู้สอนกับนักเรียน เกิดปัญหาทาง ความประพฤติ ระเบียบวินัยของนักเรียน ตลอดจนปัญหาการเรียนการสอน

โรงเรียนควรจัดให้มีหน่วยแนะแนวของโรงเรียน โดยจัดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถโดยตรงค่าเงินงาน อาจารย์ใหญ่เป็นผู้สนับสนุน และจัดให้คณะครู-อาจารย์ในโรงเรียนให้ความร่วมมือ ทั้งทางตรงและทางอ้อม การจัดแผนงานต้องมีโครงการและสายงานที่ชัดเจน ต้องจัดแผนงานการแนะแนวอย่างกว้างขวาง เพื่อให้นักเรียนและครู-อาจารย์ได้ให้บริการอย่างทั่วถึง มีทะเบียนสะสมของนักเรียน เพื่อทราบประวัติและสภาวะในการแนะแนว หากทางช่วยเหลือในเรื่องทุนกับนักเรียนที่ขัดสน ช่วยเหลือให้นักเรียนวางแผนการเรียนโดยด้วยตนเอง รวมทั้งมีการอบรมสัมมนาครู-อาจารย์ของโรงเรียนให้เข้าใจพัฒนาการของเด็กเพื่อผลประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ทั้งฝ่ายครู-อาจารย์และนักเรียน

3.10 ด้านการวัดผลและการประเมินผลการศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า ส่วนที่ผู้บริหารและครู-อาจารย์มีระดับการปฏิบัติคือ การนำผลการสอบแต่ละวิชาในแต่ละชั้นมาวิเคราะห์ เพื่อปรับปรุงการสอน การนำผลการสอบของนักเรียนมาเป็นเกณฑ์ในการจัดกลุ่มนักเรียนในแต่ละห้อง หรือแต่ละวิชา การประเมินผลการทำงานทางด้านการวิชาการในรอบปีของโรงเรียน ที่ยังมีระดับปฏิบัติขัดแย้งกันอยู่คือ ความเหมาะสมของระบบ

การวัดผลและการประเมินผลของโรงเรียน ผู้บริหารเห็นว่าเหมาะสมมาก ครู-อาจารย์เห็นว่าเหมาะสมน้อย การจัดอบรมหรือประชุมในเรื่องการวัดและการประเมินผลให้แก่ครู-อาจารย์ ผู้บริหารมีระดับการปฏิบัติที่น้อยที่สุด ครู-อาจารย์เห็นว่าการปฏิบัติที่น้อย เมื่อพิจารณาโดยรวมเฉลี่ยทั้งคณาทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ยังมีระดับปฏิบัติในระดับน้อยเช่นกัน การวัดผลและการประเมินผลการศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องของกิจกรรมการเรียนการสอน และเป็นขั้นสุดท้ายของการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ และทุกระดับของโรงเรียน จากผลการวิจัยที่พบว่า การวัดและการประเมินผลการศึกษานี้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญศึกษาในภาคเหนือมีระดับการปฏิบัติที่ย่อมแสดงว่าการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนยังสรุปผลไม่ไถ่ว่า บรรลุจุดมุ่งหมาย หรือนโยบายที่วางไว้ เพราะโรงเรียนยังขาดข้อมูลที่แท้จริงในการจัดการศึกษาและนำมาซึ่งขาดในขั้นสรุปผล เมื่อพิจารณาถึงการวัดผลของโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ได้ใช้วิธีสอบข้อเขียนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 100 รองลงไปคือ การสอบภาคปฏิบัติ การตรวจผลงานแล้วเก็บคะแนนไว้พิจารณา การสังเกต การสอบปากเปล่า ตามลำดับ วิธีออกข้อสอบจะใช้วิธีใหญ่สอนออกข้อสอบเองมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 98.60

โรงเรียนควรจัดให้มีคณะกรรมการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนโดยตรง ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นประธานโดยตำแหน่ง โปรแกรมการประเมินผลต้องเกิดจากการกระทำร่วมกันระหว่างฝ่ายบริหารและครู-อาจารย์ โดยให้สอดคล้องกับกฏเกณฑ์ จุดมุ่งหมาย และนโยบายที่วางไว้ ควรจัดให้เป็นกระบวนการต่อเนื่องสม่ำเสมอ และมีลักษณะเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนทั้งหมด กองอาศัยข้อมูลอันมีมาจากหลาย ๆ แหล่ง และใช้วิธีการหลาย ๆ วิธี จากผลการสอบหรือการวัดผลนักเรียนต้องทำเป็นสถิติเพื่อจะได้ใช้ เป็นข้อมูลในการประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนเมื่อสิ้นปี หรือเมื่อต้องการจะใช้ และต้องจัดทำระเบียบละเอียดสมบูรณ์ให้เป็นระบบระเบียบที่ดี จากผลการสอบต้องนำเอามาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงการสอนของครู-อาจารย์ คณะกรรมการวัดผลของโรงเรียนต้องให้การอบรมเพื่อให้มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงและควรจัดให้มีการอบรมหรือประชุมในเรื่องการวัดผลและการประเมินผลให้แก่ครู-อาจารย์ของโรงเรียน เพื่อจะได้มีวิธีการปฏิบัติที่สอดคล้องกันด้วย

3.11 สถานการณ์วางแผนปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า ส่วนที่มีระดับการปฏิบัติกันน้อยคือ การวางแผนงานล่วงหน้าในเรื่องการดำเนินงานวิชาการก่อนเปิดภาคเรียน โดยแจ้งให้คณะครู-อาจารย์ได้รับทราบการประ-
 มุณวางแผนงานวิชาการก่อนเปิดภาคเรียน ความร่วมมือระหว่างผู้บริหารกับคณะครู-อาจารย์วางแผนงานวิชาการ การนำผลการประชุมทางวิชาการมาเสนอในที่ประชุม เพื่อวางแผนปรับปรุงในปีการศึกษาใหม่ ที่ได้ปฏิบัติกันน้อยที่สุดคือ การติดต่อหน่วยศึกษานิเทศก์หรือผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาแนะนำความรู้ใหม่ ๆ ทางงานวิชาการแก่ครู-อาจารย์ในโรงเรียน เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยรวมทั้ง-
 กัน ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ ยังมีระดับค่าเฉลี่ยน้อย จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการวางแผนปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียน ขาดการประสานงานระหว่างฝ่ายบริหารกับครู-อาจารย์
 ของโรงเรียน เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัยในเรื่องการวัดผลและการประเมินผล ซึ่งมีระดับน้อย
 ย่อมแสดงว่า การวางแผนงานปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียนได้ใช้ข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อวาง
 แผนน้อยตามไปด้วย

โรงเรียนควรมีคณะกรรมการวางแผนปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียน การวางแผน
 ควรดำเนินการเป็นระยะ ๆ และควรแบ่งระยะใหญ่ ๆ เป็น 2 ระยะคือ สิ้นปีการศึกษาและก่อนเปิด
 ภาคเรียน ระยะสิ้นปีการศึกษาเป็นการประเมินผลงานตลอดปี เพื่อหาข้อบกพร่องในการปฏิบัติงาน
 ระยะก่อนเปิดภาคเรียนเป็นการวางแผนปฏิบัติงานในปีต่อไป โดยนำผลจากการประเมินผลงานระยะ
 สิ้นปีการศึกษามาหาทางปรับปรุงแก้ไข แล้วบรรจุลงในแผนปฏิบัติการตลอดปี คณะกรรมการควรมา
 จากการศึกษาและการแต่งตั้งจากผู้ที่มีความสามารถ แผนการปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียน
 ต้องมีการประชุมตกลงและได้รับการรับรองจากคณะครู-อาจารย์ของโรงเรียนเป็นส่วนรวม

4. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญศึกษา

ในภาคเหนือ

จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมี
 ส่วนเกี่ยวข้องกับงานแต่ละด้านในเรื่องภาระกิจและการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนที่กล่าวมา
 ข้างบน เมื่อพิจารณาจากภาระกิจในแต่ละด้าน ส่วนที่ผู้บริหารและครู-อาจารย์มีระดับปฏิบัติใน

ระกัมน้อย น้อยที่สุด และส่วนที่ขัดแย้งกัน จัดว่าเป็นปัญหาทางการบริหารวิชาการ ซึ่งมีลักษณะที่คล้ายกันและเหมือนกันกับ ปัญหาและอุปสรรคที่ได้จากการคอมแบทแบบตามปลาย เบิกของทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ กล่าวคือ ปัญหาและอุปสรรคทางด้านขบวนการมักจะได้แก่การบริหารขาดการวางแผนงานล่วงหน้า ขาดความกลองตัวในการประสานงาน ขาดการประชาสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานและเรื่องการทำแผนนโยบาย การบริหารงานวิชาการ เป็นรองด้านธุรการ ผู้บริหารไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นจากครู-อาจารย์ส่วนใหญ่ ครู-อาจารย์ไม่นิยมและเชื่อถือในความสามารถของฝ่ายบริหาร การบริหารไม่เป็นไป ตามสายงาน ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การใช้จ่ายหรือจัดสรรงบประมาณไม่เหมาะสม รวมทั้งครู-อาจารย์ยังเห็นว่าตัวผู้บริหารยังเป็นอุปสรรคคือ มักจะทำตัวไม่เหมาะสมและไม่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่คณะครู-อาจารย์ ส่วนผู้บริหารมักจะไม่มองปัญหาและอุปสรรคว่าตนไม่มีอิสระอย่างแท้จริงในการบริหารงาน เป็นเพียงผู้รับนโยบายจากเบื้องบนมาทำเท่านั้น ทางด้านหลักสูตรและเอกสารการไรหลักสูตร ฝ่ายผู้บริหารจะมองปัญหาว่าครู-อาจารย์ของโรงเรียน ไม่ใส่ใจที่จะศึกษาหาความรู้และปรับปรุงตนเอง ฝ่ายครู-อาจารย์จะมองปัญหาว่าการสนับสนุนและการบริหารของโรงเรียนไม่ดีพอ และถือว่าการเรียนการสอนที่ไม่ได้ผลเต็มที่ เพราะพื้นฐานของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาค่อนข้างอ่อนเกินไป ครูทำงานหนัก ขาดอุปกรณ์การเรียนการสอน ครูบางสายวิชาไม่เพียงพอ โรงเรียนขาดบรรณาธิการที่มีความรู้ความสามารถ หนังสือในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ การจัดกิจกรรมของโรงเรียนมีมากเกินไป ซึ่งจัดขึ้นไม่สอดคล้องกับการเรียนการสอน กิจกรรมไม่ปล่อยให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ ฝ่ายบริหารไม่สนใจพัฒนาการสอนของครู-อาจารย์ การใช้ทรัพยากรในห้องเรียนของโรงเรียนใช้ไม่ได้เต็มที่ เพราะขาดแหล่งวิชาการและบุคลากรที่มีความรู้ ผู้ปกครองไม่สนใจการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในเรื่องการวัดผลครูไม่มีความเข้าใจในวิธีการวัดผล การวัดผลการเรียนของเด็กครูต้องทำงานหนัก และไม่มีผลการประเมินผลการเรียนการสอนในสิ้นปีการศึกษา เพื่อนำมาปรับปรุงการสอนในเทอมต่อไป หรือปีต่อไป

จากปัญหาและอุปสรรคที่พบและเกิดขึ้นในโรงเรียน มีส่วนสอดคล้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะการปฏิบัติงานวิชาการดังกล่าว จึงพอสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญศึกษาในภาคเหนือมีอยู่ในทุก ๆ ด้าน และจำเป็นต้องหาทางแก้ไขโดยเร็ว

จากปัญหาและอุปสรรคที่พบจากผลการวิจัยซึ่งมีส่วนคล้ายหรือเหมือนกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลในสถานการณ์การปฏิบัติงานและการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียน การแก้ไขในแต่ละด้าน ก็ย่อมจะใช่วิธีการต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอแนะไว้เป็นก่อน ๆ ในแต่ละด้านดังกล่าวข้างต้น ส่วนปัญหาที่นอกเหนือออกไปเช่น ผู้บริหารเห็นว่าตนไม่มีอิสระในการบริหารงานอย่างแท้จริง เป็นการบริหารเพียงแต่รับนโยบายทำให้เกิดความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ปัญหาและอุปสรรคนี้ควร เป็นอุทธาหรณ์แก่ผู้บริหารการศึกษาในส่วนกลางที่จะแก้ปัญหาค และหากการจัดการที่เกี่ยวยังรวมอำนาจไว้ในส่วนกลาง แต่ฝ่ายเกี่ยวปัญหานี้ก็ย่อมจะแก้ไปไม่ได้ยาก และเพื่อผ่อนคลายปัญหาและอุปสรรคผู้บริหารต้องศึกษาระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาและพยายามวางนโยบายการบริหารการศึกษาของโรงเรียนโดยมิให้ขัดต่อระเบียบ ข้อบังคับ ที่กำหนดไว้ เรื่องปัญหาและอุปสรรคจากพื้นฐานการเรียนของ เด็กในระดับชั้นประถมค่า ผู้บริหารควร เสนอแนะไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาคต่อไป

ขอเสนอแนะ เพื่อการวิจัยเพิ่มเติมในอนาคต

การวิจัยนี้จำกัดเฉพาะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญศึกษา ในภาคเหนือ แม้การศึกษางานวิชาการออกเป็เก้าน ๆ โดยไร้แบบสอบถามจากผู้บริหารและครู-อาจารย์ ผู้ปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนสำหรับการวิจัยในอนาคตผู้วิจัยเห็นว่า น่าจะศึกษาถึงงานที่เกี่ยวของและส่งเสริมงานด้านวิชาการของโรงเรียน ทั้งนี้

1. ควรทำการวิจัยโดยวิเคราะห์งานวิชาการของโรงเรียนในวงแคบแต่ละด้านให้ละเอียดเป็นเรื่อง ๆ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยควรใช้แบบสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยใช้เวลาไปสำรวจด้วยตนเองจากแบบสำรวจที่สร้างขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละเรื่อง โดยเฉพาะ
2. ควรทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานด้านอื่น ๆ เช่น งานธุรการ งานปกครอง งานบริการ เพื่อจะได้นำข้อมูลหรือผลวิจัยที่ได้มาช่วยส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้บรรลุเป้าประสงค์ที่แท้จริง

3. ควรทำการวิจัยเรื่อง สมรรถภาพทางด้านวิชาการของฝ่ายบริหารและครู-อาจารย์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเน้นถึงสมรรถภาพที่เป็นอยู่จริง และสมรรถภาพที่ต้องการจะเป็น เพื่อเสนอผลการวิจัยให้แก่สถาบันผลิตครู และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางสายบังคับบัญชา ได้นำมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุง เพื่อพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนโดยตรง

4. ควรทำการวิจัยเพื่อหาเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคคลที่จะทำหน้าที่บริหารโรงเรียน ให้ได้บุคคลที่มีความสามารถมากที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย